

پیوست (۲) نتایج بررسی نظام‌های مشابه داخلی

فهرست مطالب

۳	۱. مقدمه
۴	۱-۱. هدف
۴	۱-۲. ساختار گزارش
۵	۱-۳. منابع و مراجع
۶	۲. نظام‌های مشابه
۷	۲-۱. نظام پزشکی
۷	۲-۱-۱. تاریخچه
۷	۲-۱-۲. تعریف
۸	۲-۱-۳. هدف و وظایف اصلی
۸	۲-۱-۴. ارکان و تشکیلات
۱۱	۲-۱-۵. ارتباط با دولت
۱۳	۲-۱-۶. بودجه
۱۴	۲-۲. نظام مهندسی و کنترل ساختمان
۱۴	۲-۲-۱. تاریخچه
۱۵	۲-۲-۲. تعریف
۱۵	۲-۲-۳. هدف و وظایف اصلی
۱۷	۲-۲-۴. ارکان و تشکیلات
۱۷	۲-۲-۵. ارتباط با دولت
۱۹	۲-۲-۶. بودجه
۲۱	۲-۳. نظام مهندسی معدن
۲۱	۲-۳-۱. تاریخچه
۲۱	۲-۳-۲. تعریف
۲۲	۲-۳-۳. هدف و وظایف اصلی
۲۳	۲-۳-۴. ارکان و تشکیلات
۲۳	۲-۳-۵. ارتباط با دولت
۲۵	۲-۳-۶. بودجه
۲۷	۲-۴. نظام پرستاری
۲۷	۲-۴-۱. تاریخچه

صفحه 102 از 178	پروژه تدوین طرح جامع نظام مهندسی و استانداردهای تولید و توسعه نرم افزار	
تاریخ تهیه: ۱۳۸۵/۵/۱۲	گزارش نهایی	NMTN3.Appx-2.doc

۲۷تعریف	۲-۴-۲
۲۸هدف و وظایف اصلی	۲-۴-۳
۲۹ارکان و تشکیلات	۲-۴-۴
۳۰ارتباط با دولت	۲-۴-۵
۳۱بودجه	۲-۴-۶
۳۲نظام مهندسی کشاورزی و منابع طبیعی	۲-۵
۳۲تاریخچه	۲-۵-۱
۳۲تعریف	۲-۵-۲
۳۳هدف و وظایف اصلی	۲-۵-۳
۳۴ارکان و تشکیلات	۲-۵-۴
۳۵ارتباط با دولت	۲-۵-۵
۳۷بودجه	۲-۵-۶
۳۸جمع بندی و تحلیل	۳
۳۸اجزاء و عناصر تشکیل دهنده نظام	۳-۱
۳۹ارتباط با دولت	۳-۲
۴۰اهداف و وظایف اصلی	۳-۲
۴۳ساختار و تشکیلات	۳-۲
۴۴تامین بودجه	۳-۲

صفحه 103 از ۱۷۸	پروژه تدوین طرح جامع نظام مهندسی و استانداردهای تولید و توسعه نرم افزار	
تاریخ تهیه: ۱۳۸۵/۵/۱۲	گزارش نهایی	NMTN3.Appx-2.doc

بسم الله الرحمن الرحيم

۱. مقدمه

گزارش حاضر در برگیرنده نتایج مطالعه الگوبرداری نظامهای مشابه داخلی می باشد.

صفحه 104 از 178	پروژه تدوین طرح جامع نظام مهندسی و استانداردهای تولید و توسعه نرم افزار	
تاریخ تهیه: ۱۳۸۵/۵/۱۲	گزارش نهایی	NMTN3.Appx-2.doc

۱-۱. هدف

در این گزارش سعی شده است تا با مطالعه نظام‌های مشابه داخلی از منظرهای گوناگونی همچون تاریخچه، تعریف و دامنه، اهداف، ساختار و وظایف، شیوه ارتباط با دولت و ...، اجزاء مختلف اینگونه نظام‌ها شناسایی و نحوه تعامل آنها با یکدیگر مشخص گردد.

۱-۲. ساختار گزارش

پس از این فصل از گزارش که به‌عنوان مقدمه محسوب می‌گردد، در فصل ۲ نظام‌های مشابه داخلی که قانون آنها به تصویب رسیده است و هم‌اکنون در حال فعالیت می‌باشند، مورد بررسی قرار گرفته‌اند. این نظام‌ها به ترتیب تاریخ تاسیس عبارتند از: نظام پزشکی، نظام مهندسی و کنترل ساختمان، نظام مهندسی معدن، نظام پرستاری و نظام مهندسی کشاورزی و منابع طبیعی. در فصل سوم گزارش با ارایه یک جمع‌بندی و نتیجه‌گیری از مطالعات به‌عمل آمده، اجزاء و عناصر کلیدی نظام‌های یاد شده معرفی و نحوه تعامل آنها با یکدیگر نشان داده شده است.

۱-۳. منابع و مراجع

برای تهیه این گزارش از منابع و مراجع زیر استفاده شده است:

- طرازی‌مقدم محسن، قانون تاسیس، آئین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های سازمان نظام مهندسی کشاورزی و منابع طبیعی، سازمان نظام مهندسی کشاورزی و منابع طبیعی، چاپ اول، ۱۳۸۳

همچنین از سایت‌های اطلاع‌رسانی زیر نیز استفاده شده است:

- سازمان نظام پزشکی <http://www.irimc.org/>
- معاونت نظام مهندسی و کنترل ساختمان وزارت مسکن و شهرسازی <http://www.nezam-mohandesi.ir/>
- وزارت صنایع و معادن <http://www.mim.gov.ir>
- سازمان نظام پرستاری <http://www.hbi.ir/hosting/nursing/>
- سازمان نظام مهندسی و کنترل ساختمان <http://www.nezam.ir/>
- پایگاه اطلاع‌رسانی پرستاران ایران <http://www.parastaran.com/>

صفحه 105 از 178	پروژه تدوین طرح جامع نظام مهندسی و استانداردهای تولید و توسعه نرم افزار	
تاریخ تهیه: 1385/5/12	گزارش نهایی	NMTN3.Appx-2.doc

<http://pezeshkan.ir/>

▪ سایت پزشکان ایرانی

صفحه 106 از 178	پروژه تدوین طرح جامع نظام مهندسی و استانداردهای تولید و توسعه نرم‌افزار	
تاریخ تهیه: ۱۳۸۵/۵/۱۲	گزارش نهایی	NMTN3.Appx-2.doc

۲. نظام‌های مشابه

در این قسمت سعی شده است تا به بررسی وضعیت نظام‌های مشابه داخلی پرداخته شود. نکات حائز اهمیت در تدوین این فصل از گزارش عبارتند از:

▪ **اول) انتخاب موارد مشابه:** منظور از نظام مشابه داخلی، نظام‌هایی است که با تشکیل یک سازمان متمرکز و مستقل، نسبت به سازماندهی، ارتقاء علمی و کیفی، حمایت از اعضاء و تحقق سایر اهداف از پیش تعیین شده یک یا چند حرفه مشابه اقدام نموده‌اند. این مراکز با تشکل‌های صنفی، اتحادیه‌ها، انجمن‌ها و ... که تحت شمول ماده ۱۴۱ قانون کار هستند، از نظر ماهیت حقوقی دارای تفاوت می‌باشند.

هم‌اکنون در جمهوری اسلامی ایران پنج نظام مستقل با تصویب قانون شکل گرفته‌اند که در این گزارش به بررسی آنها پرداخته می‌شود. این نظام‌ها که پس از تصویب قانون تاسیس در مجلس شورای اسلامی اقدام به راه‌اندازی یک سازمان مستقل برای مدیریت امور مربوط به حرفه یا حرفه‌های تحت پوشش خود نموده‌اند عبارتند از:

- نظام پزشکی
- نظام مهندسی و کنترل ساختمان
- نظام مهندسی معدن
- نظام پرستاری
- و نظام مهندسی کشاورزی و منابع طبیعی

▪ **دوم) معیارها و جوانب قابل بررسی:** نظام‌های یاد شده را از معیارها، جوانب و زاویه‌های گوناگون می‌توان مورد بررسی و تحلیل قرار داد. در انتخاب این معیارها می‌بایستی به نکات زیر توجه نمود:

- کفایت و داشتن ارزش برای بررسی
- دسترسی به اطلاعات
- دامنه، محدودیت‌ها و شرایط اجرای پروژه حاضر

صفحه 107 از 178	پروژه تدوین طرح جامع نظام مهندسی و استانداردهای تولید و توسعه نرم افزار	
تاریخ تهیه: ۱۳۸۵/۵/۱۲	گزارش نهایی	NMTN3.Appx-2.doc

۲-۱. نظام پزشکی

نظام پزشکی کشور، اولین تشکیلاتی است که به منظور ساماندهی به حرفه و شاغلان پزشکی در کشور تاسیس شده است. در ادامه ضمن بررسی تاریخچه، تعریف و دامنه فعالیت این سازمان، اهداف و وظایف اصلی، ارکان و تشکیلات، نحوه ارتباط با دولت و تامین بودجه آورده شده است.

۲-۱-۱. تاریخچه

با تصویب قانون تشکیل سازمان نظام پزشکی توسط مجلس شورای اسلامی و تایید آن توسط شورای نگهبان در سال ۱۳۷۴، سازمان نظام پزشکی تشکیل و شروع به فعالیت نموده است.

۲-۱-۲. تعریف

سازمان نظام پزشکی سازمانی است مستقل دارای شخصیت حقوقی که به منظور تحقق بخشیدن به اهداف و انجام وظایف مقرر در قانون تشکیل سازمان نظام پزشکی، بنا شده است.

کلیه اتباع ایرانی پزشک، دندانپزشک، دکتر داروساز، متخصصین و دکترای علوم آزمایشگاهی (حرفه‌ای و متخصص)، تشخیص طبی و لیسانسیه‌های پروانه‌دار گروه پزشکی می‌توانند عضو سازمان باشند. طبق قانون کلیه شاغلین حرفه پزشکی، ملزم می‌باشند که پس از اخذ پروانه اشتغال، در سازمان نظام پزشکی عضو شوند.

۲-۱-۳. هدف و وظایف اصلی

در قانون تشکیل سازمان نظام پزشکی، اهداف سازمان به صورت زیر برشمرده شده است^۱:

^۱ . ماده ۲

صفحه 108 از 178	استانداردهای تولید و توسعه نرم افزار	NMTN3.Appx-2.doc
تاریخ تهیه: ۱۳۸۵/۵/۱۲	گزارش نهایی	

- تلاش در جهت ارتقاء سطح دانش پزشکی
- تلاش در جهت حفظ و حمایت از حقوق بیماران در برابر شاغلان حرف پزشکی
- حفظ و حمایت از حقوق صنفی شاغلان حرف پزشکی
- تلاش در جهت پیشبرد و اصلاح امور پزشکی
- تلاش در جهت همکاری هرچه بیشتر شاغلین حرف پزشکی با دستگاههای اجرائی دولتی در رفع محرومیت‌های بهداشتی درمانی
- تلاش در جهت حسن اجرای موازین و مقررات و قوانین مربوط به امور پزشکی

همچنین در همین قانون به وظایف اصلی سازمان نظام پزشکی اشاره شده است که عبارتند از:²

- تدوین مقررات و ضوابط خاص صنفی
- بازآموزی و نوآموزی مستمر پزشکان، دندانپزشکان، داروسازان و متخصصین و دکترهای حرفه‌ای علوم آزمایشگاهی
- رسیدگی به تخلفات صنفی و حرفه‌ای شاغلین حرف پزشکی
- مشارکت در تعیین تعرفه‌های خدمات پزشکی و درمانی

۴-۱-۲. ارکان و تشکیلات

در قانون نظام پزشکی³ ارکان و واحدهای تابع سازمان را بصورت زیر معرفی نموده است:

الف - ارکان:

۱ - شورایعالی نظام پزشکی جمهوری اسلامی ایران

شورایعالی نظام پزشکی دارای یک رئیس، دو نایب رئیس و یک دبیر خواهد بود که از بین اعضاء شورا با رای اکثریت نسبی اعضاء رسمی شورا برای مدت ۲ سال انتخاب می‌گردند.

همچنین اعضاء شورایعالی عبارتند از:

- بیست و دو نفر از کادر پزشکی به انتخاب مجمع نمایندگان هیئت مدیره نظام پزشکی شهرستانها با رای اکثریت نسبی آنها

2 . ماده ۳

3 . ماده ۵

صفحه 109 از 178	استانداردهای تولید و توسعه نرم افزار	پروژه تدوین طرح جامع نظام مهندسی و استانداردهای تولید و توسعه نرم افزار
تاریخ تهیه: 1385/5/12	گزارش نهایی	NMTN3.Appx-2.doc

- دو نفر از کادر پزشکی به معرفی کمیسیون بهداشتی و بهزیستی و انتخاب مجلس شورای اسلامی (بعنوان ناظر)
 - یک نفر از کادر پزشکی به انتخاب وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
 - یک نفر از کادر پزشکی نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران به انتخاب ستاد فرماندهی کل قوا و رئیس سازمان پزشکی قانونی کشور
- رئیس کل سازمان که مسئولیت اجرا مصوبات شورایعالی و اداره کلیه امور سازمان و واحدهای تابعه را بعهده دارد یک نفر پزشک می باشد که از بین افراد پیشنهادی (حداقل 3 نفر) از طرف شورایعالی به رئیس جمهور، برای مدت 4 سال انتخاب و با حکم ریاست جمهوری منصوب می گردد. عزل وی نیز بعهده ریاست جمهوری است.

۲- هیئت های انتظامی رسیدگی به تخلفات صنفی و حرفه ای شاغلین حرف پزشکی و وابسته پزشکی

۳- نظام پزشکی شهرستانها

هر شهرستانی که بالای 50 نفر پزشک داشته باشد می تواند نظام پزشکی شهرستان تشکیل دهد. تعداد و ترکیب اعضای هیئت مدیره که همگی از طریق رای گیری، انتخاب می شوند به تعداد پزشک، دندانپزشک و داروساز و متخصص و دکتر حرفه ای علوم آزمایشگاهی شاغل در شهرستان دارد.

رئیس سازمان نظام پزشکی هر یک از شهرستانها که یکی از اعضاء هیئت مدیره خواهد بود با پیشنهاد هیئت مدیره سازمان مربوط و تائید و حکم رئیس کل سازمان نظام پزشکی کشور منصوب میگردد. عزل آنها نیز به عهده رئیس کل سازمان خواهد بود.

مدت عملکرد هر دوره هیئت مدیره نظام پزشکی شهرستانها و شورایعالی نظام پزشکی چهار سال تمام می باشد.

صفحه 110 از ۱۷۸	پروژه تدوین طرح جامع نظام مهندسی و استانداردهای تولید و توسعه نرم افزار	
تاریخ تهیه: ۱۳۸۵/۵/۱۲	گزارش نهایی	NMTN3.Appx-2.doc

ب- واحدهای تابعه:

۱- کمیسیونهای مشورتی

۲- صندوق تعاون و رفاه

در شکل زیر نمودار تشکیلاتی حوزه مدیریتی سازمان نظام پزشکی کشور نشان داده شده است:

شکل ۱- نمودار سازمانی کلان حوزه مدیریت سازمان نظام پزشکی کشور



۵-۱-۲. ارتباط با دولت

ارتباط سازمان نظام مهندسی با بدنه دولت در ابعاد زیر می باشد:

صفحه 111 از 178	استانداردهای تولید و توسعه نرم افزار	NMTN3.Appx-2.doc
تاریخ تهیه: ۱۳۸۵/۵/۱۲	گزارش نهایی	

الف- تشکیل سازمان برای اولین مرتبه و برگزاری انتخابات دوره بعدی

- برگزاری انتخابات هیئت مدیره توسط وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی.
- تشکیل هیئت مرکزی نظارت بر انتخابات (۳ ماه قبل از اتمام دوره قبلی).
ترکیب هیئت مرکزی نظارت بر انتخابات که برای مدت ۴ سال انتخاب می گردند به شرح زیر می باشد:
 - یک نفر نماینده دادستان کل کشور
 - یک نفر نماینده وزارت کشور
 - دونفر از کادر پزشکی به انتخاب و معرفی وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
 - سه نفر کادر پزشکی به معرفی کمیسیون بهداری و بهزیستی با انتخاب مجلس شورای اسلامی

ب- تشکیل هیئت های بدوی انتظامی رسیدگی به تخلفات صنفی و حرفه ای

- هر هیئت بدوی انتظامی شامل ۹ نفر است که:
- یک نفر قاضی به معرفی ریاست قوه قضائیه برای تهران و با معرفی رئیس دادگستری شهرستانها برای شهرستان مربوطه
 - مسئول پزشکی قانونی شهرستان مربوطه⁴

ج- تشکیل هیئت عالی انتظامی

- این هیئت با ترکیب اعضاء زیر می باشد:
- یک نفر از قضات متدین و با تقوی و با تجربه به معرفی رئیس قوه قضائیه
 - مسئول پزشکی قانونی شهرستان مربوطه
 - رئیس سازمان پزشکی قانونی کشور

ج- عمومی

وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و معاونین ایشان و نیز افرادی که از طرف وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی تعیین میشوند میتوانند در تمام جلسات

4 . سایر اعضا از شاغلین حرفه های مرتبط انتخاب می شوند.

صفحه 112 از 178	پروژه تدوین طرح جامع نظام مهندسی و استانداردهای تولید و توسعه نرم افزار	
تاریخ تهیه: ۱۳۸۵/۵/۱۲	گزارش نهایی	NMTN3.Appx-2.doc

شورای عالی و هیئت مدیره نظام پزشکی ها با حق اظهار نظر و بدون حق رای شرکت نمایند.

۶-۱-۲. بودجه

طبق قانون می بایستی بودجه سازمانهای نظام پزشکی از محل حق عضویت اعضا و هدایا و کمکهای اشخاص حقیقی و حقوقی تامین گردد.⁵
 به عنوان مثال این سازمان در سال ۸۱ و ۸۲ مبلغی را تحت عنوان کمک از محل بودجه عمومی کشور دریافت نموده است.⁶

⁵ . ماده ۱۳ و ۳۰ قانون تاسیس نظام پزشکی

⁶ . رجوع کنید به ردیف بودجه ۱۲۹۱۰۱ در قانون بودجه سال ۱۳۸۱ و ۱۳۸۲ کل کشور

صفحه 113 از 178	استانداردهای تولید و توسعه نرم‌افزار	
تاریخ تهیه: ۱۳۸۵/۵/۱۲	گزارش نهایی	NMTN3.Appx-2.doc

۲-۲. نظام مهندسی و کنترل ساختمان

یکی دیگر از با سابقه‌ترین نظام‌ها و تشکلهای حرفه‌ای کشور، نظام مهندسی و کنترل ساختمان است. این نظام که در همه جا از آن با عناوینی همچون نظام مهندسی یا نظام مهندسی ساختمان یاد می‌شود، در راستای ایجاد یک بازوی غیردولتی برای پیاده‌سازی اهداف و استانداردهای ساختمان و همچنین ساماندهی وضعیت بازار مشاغل و حرفه‌های مرتبط تاسیس و مشغول به فعالیت می‌باشد. در ادامه ضمن بررسی تاریخچه، تعریف و دامنه فعالیت این سازمان، اهداف و وظایف اصلی، ارکان و تشکیلات، نحوه ارتباط با دولت و تامین بودجه آورده شده است.

۲-۲-۱. تاریخچه

نخستین بار در قانون نظام معماری و ساختمانی مصوب سال ۱۳۵۲ (اصلاحی سال ۱۳۵۶)، تاسیس دو سازمان به نامهای الف- سازمان نظام مهندسان معمار و شهرساز و ب- سازمان نظام مهندسان ساختمان و تاسیسات پیش‌بینی شد. هدف سازمان نظام مهندسان معمار و شهرساز رعایت اصول معماری و شهرسازی و ایجاد امکانات و تسهیلات برای بالا بردن سطح و کیفیت کار اشخاصی بود، که امر تهیه، نظارت و اجرای طرح‌های ساختمانی و شهرسازی را به عهده داشت. هدف سازمان نظام مهندسی ساختمان و تاسیسات رعایت اصول مهندسی در امور محاسبات و اجرای ساختمان و تاسیسات و سایر رشته‌های مربوط و ایجاد امکانات و تسهیلات برای بهبود کیفیت کار اشخاصی بود. با تصویب قانون آزمایش نظم مهندسی ساختمان در سال ۱۳۷۱ به جای دو سازمان فوق، سازمان واحدی تحت نام نظام مهندسی ساختمان پیش‌بینی شد که این امر در قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان مصوب سال ۱۳۷۴ نیز به قوت خود باقی ماند.

۲-۲-۲. تعریف

نظام مهندسی و کنترل ساختمان عبارت است از مجموعه قانون، مقررات، آئین‌نامه‌ها، استانداردها و تشکلهای مهندسی، حرفه‌ای و صنفی که در جهت رسیدن به اهداف منظور در این قانون تدوین و به مورد اجراء گذاشته می‌شود. با اعلام وزارت مسکن و شهرسازی، اشتغال اشخاص حقیقی و حقوقی به آن دسته از امور فنی در بخشهای ساختمان و شهرسازی که توسط وزارت یاد شده تعیین می‌شود، مستلزم

صفحه 114 از 178	استانداردهای تولید و توسعه نرم‌افزار	NMTN3.Appx-2.doc
تاریخ تهیه: ۱۳۸۵/۵/۱۲	گزارش نهایی	

داشتن صلاحیت حرفه‌ای است. این صلاحیت در مورد مهندسان از طریق پروانه اشتغال به کار مهندسی و در مورد کاردانه‌های فنی و معماران تجربی از طریق پروانه اشتغال به کار کردانی یا تجربی و در مورد کارگران ماهر از طریق پروانه مهارت فنی احراز می‌شود. مرجع صدور پروانه اشتغال به کار مهندسی و پروانه اشتغال به کار کردانی و تجربی وزارت مسکن و شهرسازی و مرجع صدور پروانه مهارت فنی وزارت کار و امور اجتماعی تعیین شده است.

شهرداریها و مراجع صدور پروانه ساختمان، پروانه شهرکسازی و شهرسازی و سایر مجوزهای شروع عملیات ساختمان و کنترل و نظارت بر این گونه طرحها، برای صدور پروانه و سایر مجوزها تنها نقشه‌هایی را خواهند پذیرفت که توسط اشخاص حقیقی و حقوقی دارنده پروانه اشتغال به کار و در حدود صلاحیت مربوط امضاء شده باشد، و برای انجام فعالیتهای کنترل و نظارت از خدمات این اشخاص در حدود صلاحیت مربوط استفاده نمایند.

۳-۲-۲. هدف و وظایف اصلی

در قانون تشکیل نظام مهندسی و کنترل ساختمان، اهداف اصلی نظام به‌صورت زیر برشمرده شده است⁷:

- تنسيق امور مربوط به مشاغل و حرفه‌های فنی و مهندسی در بخشهای ساختمان و شهرسازی.
- تامین موجبات رشد و اعتلای مهندسی در کشور.
- ترویج اصول معماری و شهرسازی و رشد آگاهی عمومی نسبت به آن و مقررات ملی ساختمان و افزایش بهره‌وری.
- بالا بردن کیفیت خدمات مهندسی و نظارت بر حسن اجرای خدمات.
- ارتقای دانش فنی صاحبان حرفه‌ها در این بخش.
- وضع مقررات ملی ساختمان به‌منظور اطمینان از ایمنی، بهداشت، بهره‌دهی مناسب، آسایش و صرفه اقتصادی و اجراء و کنترل آن در جهت حمایت از مردم به عنوان بهره‌برداران از ساختمانها و فضاهای شهری و ابنیه و مستحدثات عمومی و حفظ و افزایش بهره‌وری منابع مواد و انرژی و سرمایه‌های ملی.
- تهیه و تنظیم مبانی قیمت گذاری خدمات مهندسی

صفحه 115 از 178	استانداردهای تولید و توسعه نرم افزار	
تاریخ تهیه: ۱۳۸۵/۵/۱۲	گزارش نهایی	NMTN3.Appx-2.doc

- جلب مشارکت حرفه‌ای مهندسان و صاحبان حرفه‌ها و صنوف ساختمانی در تهیه و اجرای طرح‌های توسعه و آبادانی کشور

همچنین در همین قانون به وظایف اصلی سازمان نظام مهندسی و کنترل ساختمان اشاره شده است که عبارتند از^۸:

- نظارت بر حسن انجام خدمات مهندسی توسط اشخاص حقیقی و حقوقی
- مشارکت در امر ارزشیابی و تعیین صلاحیت و ظرفیت اشتغال به کار شاغلان در امور فنی مربوط به فعالیتهای حوزه‌های مشمول این قانون
- تنظیم روابط بین صاحبان حرفه‌های مهندسی ساختمان و کارفرمایان و کمک به مراجع مسئول در بخش ساختمان و شهرسازی در زمینه ارجاع مناسب کارها به صاحبان صلاحیت و جلوگیری از مداخله اشخاص فاقد صلاحیت در امور فنی
- تهیه و تنظیم مبانی قیمت گذاری خدمات مهندسی

۴-۲-۲. ارکان و تشکیلات

ارکان سازمان عبارت است از هر یک از سازمان استانها، هیئت عمومی سازمان، شورای مرکزی سازمان، رئیس سازمان، شورای انتظامی نظام مهندسی. برای تشکیل سازمان استان وجود حداقل ۵۰ نفر داوطلب عضویت از بین مهندسان حوزه آن استان که دارای مدرک مهندسی در رشته‌های اصلی مهندسی شامل معماری، عمران، تأسیسات مکانیکی، تأسیسات برقی، شهرسازی، نقشه برداری و ترافیک باشند ضروری است.

هر سازمان استان دارای مجمع عمومی، هیئت مدیره، شورای انتظامی و بازرسان است. شورای مرکزی متشکل از ۲۵ نفر عضو اصلی و ۷ نفر عضو علی البدل با ترکیب رشته‌های یادشده در آئین نامه است که از بین اعضای هیأت مدیره سازمانهای استان معرفی شده از سوی هیأت عمومی و توسط وزیر مسکن و شهرسازی برای مدت ۳ سال انتخاب میشوند. "شورای مرکزی" برای تعیین رئیس شورا، سه نفر را به وزیر مسکن و شهرسازی پیشنهاد می‌کند و وزیر یادشده یک نفر را به عنوان رئیس شورای مرکزی که رئیس سازمان نیز محسوب می‌شود، جهت صدور حکم به رئیس جمهور معرفی می‌نماید. دوره تصدی رئیس سازمان سه سال و دوره مسئولیت سایر اعضای هیأت رئیسه یک سال می‌باشد.

صفحه 116 از 178	استانداردهای تولید و توسعه نرم‌افزار	
تاریخ تهیه: ۱۳۸۵/۵/۱۲	گزارش نهایی	NMTN3.Appx-2.doc

۵-۲-۲. ارتباط با دولت

ارتباط سازمان نظام مهندسی و کنترل ساختمان با بدنه دولت در ابعاد زیر می‌باشد:

الف- تشکیل سازمان برای اولین مرتبه و برگزاری انتخابات دوره بعدی

باولین دوره انتخابات هیأت مدیره به وسیله وزارت مسکن و شهرسازی برگزار می‌شود. در دوره‌های بعدی هیأت اجرایی انتخابات که حسب مورد در هر استان متشکل از ۳ تا ۷ نفر از اعضای سازمان است با نظارت وزارت مسکن و شهرسازی وظیفه برگزاری انتخابات را به عهده دارد.

ب- در زمینه مقررات ملی ساختمان

- همکاری با وزارت مسکن و شهرسازی در زمینه تدوین، اجرا و کنترل مقررات ملی ساختمان و استانداردها و معیارها
- همکاری با وزارت مسکن و شهرسازی و شهرداریها در زمینه کنترل ساختمان و اجرای طرح‌های عمرانی
- ارائه خدمات کارشناسی فنی به مراجع قضایی و قبول داوری

ج- تشکیل شورای انتظامی

- شورای انتظامی نظام مهندسی " از چهار نفر عضو سازمان که دو نفر با معرفی وزیر مسکن و شهرسازی و دو نفر دیگر با معرفی شورای مرکزی سازمان و یک حقوقدان با معرفی ریاست قوه قضاییه تشکیل می‌شود.
- هر سازمان استان دارای یک شورای انتظامی متشکل از یک نفر حقوقدان به معرفی رئیس دادگستری استان و دو تا چهار نفر مهندس خوشنام که به معرفی هیأت مدیره و با حکم شورای مرکزی سازمان نظام مهندسان ساختمان برای مدت ۳ سال منصوب می‌شوند.

د- عمومی

- همکاری با مراکز تحقیقاتی و علمی و آموزشی و ارائه مشورت‌های لازم در زمینه تهیه مواد درسی و محتوای آموزش علوم و فنون مهندسی در سطوح مختلف به وزارتخانه‌های آموزش و پرورش و فرهنگ و آموزش عالی.

صفحه 117 از 178	استانداردهای تولید و توسعه نرم‌افزار	پروژه تدوین طرح جامع نظام مهندسی و استانداردهای تولید و توسعه نرم‌افزار
تاریخ تهیه: ۱۳۸۵/۵/۱۲	گزارش نهایی	NMTN3.Appx-2.doc

- همکاری با وزارت کار و امور اجتماعی در زمینه ارتقای سطح مهارت کارگران ماهر شاغل در بخشهای ساختمانی و شهرسازی و تعیین استاندارد مهارت و کنترل آن
- ارائه گزارش عملکرد به هیأت عمومی و وزیر مسکن و شهرسازی
- ارائه نظرات مشورتی سازمان نظام مهندسی به دولت و دستگاههای اجرایی در زمینه برنامه‌های توسعه و طرحهای بزرگ ساختمانی، عمران و شهرسازی حسب درخواست دستگاههای مربوط.
- وزارت مسکن و شهرسازی مجاز است ضمن بررسی عملکرد سازمانهای استان و گزارش هیأت عمومی سازمان، در خصوص چگونگی ادامه کار آن سازمانهای توصیه‌های لازم را بنماید و در صورتی که به دلیل انحراف از اهداف سازمان، انحلال هر یک از آنها را لازم بداند، موضوع را در هیأتی مرکب از وزیر مسکن و شهرسازی، وزیر دادگستری و رئیس سازمان مطرح نماید.
- وزارتخانه، مؤسسات دولتی، نهادها، نیروهای نظامی و انتظامی، شرکتهای دولتی و شهرداریها میتوانند در ارجاع امور کارشناسی با رعایت آئین نامه خاصی که به پیشنهاد مشترک وزارت مسکن و شهرسازی و وزارت دادگستری به تصویب هیأت وزیران میرسد بجای کارشناسان رسمی دادگستری از مهندسان دارای پروانه اشتغال که بوسیله سازمان استان معرفی میشوند استفاده نمایند.

۶-۲-۲. بودجه

هزینه‌های سازمان و ارکان آن از محل حق عضویت‌های پرداختی اعضاء صندوق مشترک سازمانهای استان، کمکهای اعطایی دولت، نهادها، اشخاص حقیقی و حقوقی، دریافت بهای ارائه خدمات پژوهشی، فنی و آموزشی، فروش نشریات و سایر مواد کمک آموزشی و مهندسی و درصدی از حق الزحمه دریافتی اعضاء بابت ارائه خدمات مهندسی ارجاع شده از طرف سازمان تأمین می‌شود.

همچنین در قانون نظام مهندسی ساختمان پیشبینی شده است که وزارت مسکن و شهرسازی (از محل درآمدهای مربوط به وصول دو در هزار کسر شده از پرداخت به مشاوران و پیمانکاران طرحهای عمرانی و یک در هزار هزینه ساخت واحدهای مسکونی با

صفحه 118 از ۱۷۸	پروژه تدوین طرح جامع نظام مهندسی و استانداردهای تولید و توسعه نرم افزار	
تاریخ تهیه: ۱۳۸۵/۵/۱۲	گزارش نهایی	NMTN3.Appx-2.doc

زیربنای بیش از الگوی مصرف مسکن و واحدهای غیرانتفاعی، مبلغی را به سازمان نظام مهندسی و کنترل سازمان کمک نماید.

صفحه 119 از 178	پروژه تدوین طرح جامع نظام مهندسی و استانداردهای تولید و توسعه نرم‌افزار	
تاریخ تهیه: ۱۳۸۵/۵/۱۲	گزارش نهایی	NMTN3.Appx-2.doc

۲-۳. نظام مهندسی معدن

نظام مهندسی معدن، یکی دیگر از نظام‌هایی است که با تصویب مجلس شورای اسلامی فعالیت خود را آغاز نموده است. در ادامه ضمن بررسی تاریخچه، تعریف و دامنه فعالیت این سازمان، اهداف و وظایف اصلی، ارکان و تشکیلات، نحوه ارتباط با دولت و تامین بودجه آورده شده است.

۲-۳-۱. تاریخچه

با تصویب قانون تشکیل نظام مهندسی معدن توسط مجلس شورای اسلامی و تایید آن توسط شورای نگهبان در سال ۱۳۷۹، نظام مهندسی معدن تشکیل و شروع به فعالیت نموده است.

۲-۳-۲. تعریف

نظام مهندسی معدن عبارت است از مجموعه تشکیلات، سازمانها، تشکلهای صنفی، مهندسی، حرفه‌ای، اشخاص حقیقی و حقوقی و مجموعه قوانین و مقررات، آیین‌نامه‌ها و استانداردها در بخش معدن.

فعالیت‌های معدنی نیز کلیه عملیات پی جویی برای یافتن کانسارها و اکتشاف و استخراج معادن و کانه‌آرایی کانسنگ و فرآوری مواد معدنی و متالورژی استخراجی را شامل می‌شود.

با اعلام وزارت صنایع و معادن، اشتغال اشخاص حقیقی و حقوقی به آن دسته از امور فنی در فعالیت‌های معدنی که توسط وزارت یاد شده تعیین می‌شود، مستلزم عضویت در سازمان و داشتن صلاحیت حرفه‌ای است. این صلاحیت در مورد حرفه‌های مهندسی معدن از طریق صدور پروانه اشتغال توسط وزارت صنایع و معادن و در مورد کارگران ماهر از طریق صدور پروانه مهارت فنی و حرفه‌ای توسط وزارت کار و امور اجتماعی احراز می‌شود.

وزارت صنایع و معادن برای صدور و تمدید کلیه مجوزهای اکتشاف، تجهیز و بهره‌برداری و فرآوری، فقط طرحها و گزارشهای عملیاتی اجرایی را خواهد پذیرفت که از طرف اشخاص حقیقی و حقوقی دارنده «پروانه اشتغال» در حدود صلاحیت و ظرفیت اشتغال آنها امضاء شده باشد.

صفحه 120 از 178	پروژه تدوین طرح جامع نظام مهندسی و استانداردهای تولید و توسعه نرم‌افزار	
تاریخ تهیه: ۱۳۸۵/۵/۱۲	گزارش نهایی	NMTN3.Appx-2.doc

۲-۳-۳. هدف و وظایف اصلی

در قانون نظام مهندسی معدن، اهداف این نظام به صورت زیر برشمرده شده است:

- حفظ و افزایش بهره‌وری منابع معدنی
- تنسيق امور مربوط به مشاغل و حرفه‌های فنی و مهندسی در فعالیتهای معدنی
- تأمین موجبات رشد و اعتلای مهندسی معدن در کشور
- ترویج اصول فنی و مهندسی معدن در فعالیتهای معدنی
- بالا بردن کیفیت خدمات مهندسی و نظارت بر حسن اجرای خدمات
- ارتقای دانش فنی صاحبان حرفه‌ها در بخش معدن
- وضع مقررات به منظور اطمینان از رعایت اصول ایمنی، بهداشت، بهره‌دهی مناسب، حفظ محیط زیست، صرفه اقتصادی و نظارت بر اجرای آن
- فراهم ساختن زمینه همکاری میان وزارت صنایع و معادن و تشکلهای مهندسی، حرفه‌ای و صنعتی در بخش معدن
- ایجاد زمینه‌های مشارکت صاحبان حرفه‌های مهندسی معدن در تهیه و اجرای طرحهای توسعه و عمرانی کشور
- ایجاد و تحکیم روابط حرفه‌ای در سطح ملی و بین‌المللی و معرفی نمایندگان برای شرکت در مجامع علمی و فنی

همچنین در همین قانون به وظایف اصلی سازمان نظام مهندسی معدن اشاره شده است که عبارتند از:

- مشارکت در امر ارزشیابی و تعیین صلاحیت و ظرفیت اشتغال به کار شاغلان در امور فنی مربوط به فعالیتهای حوزه‌های مشمول این قانون
- نظارت بر حسن انجام خدمات مهندسی معدن
- معرفی متخلفان به مراجع قانونی ذی صلاح
- تنظیم روابط بین صاحبان حرفه‌های مهندسی معدن و کارفرمایان
- همکاری در تهیه و تنظیم مبانی قیمت‌گذاری خدمات مهندسی معدن

۲-۳-۴. ارکان و تشکیلات

ارکان سازمان عبارت است از هر یک از سازمانهای استانی، هیأت عمومی سازمان، شورای مرکزی سازمان، رئیس سازمان و شورای انتظامی نظام مهندسی.

صفحه 121 از 178	استانداردهای تولید و توسعه نرم افزار	
تاریخ تهیه: ۱۳۸۵/۵/۱۲	گزارش نهایی	NMTN3.Appx-2.doc

هر سازمان استان دارای مجمع عمومی، هیأت مدیره، شورای انتظامی و بازرسان است و محل استقرار دایم دفتر مرکزی آن در مرکز استان می باشد.

هر یک از سازمانهای استان دارای هیأت مدیره ای خواهند بود که از بین اعضای داوطلب واجد شرایط در رشته های اصلی حرفه های مهندسی معدن برای یک دوره سه ساله انتخاب خواهند شد.

شورای مرکزی دارای هیأت رئیسه ای متشکل از یک رئیس و یک دبیر اجرایی و یک منشی است، که دبیر و منشی با اکثریت آراء از بین اعضاء انتخاب می شوند و «شورای مرکزی» برای تعیین رئیس شورا دو نفر را به وزیر صنایع و معادن پیشنهاد می کند و ایشان یک نفر را به عنوان رئیس شورای مرکزی که رئیس سازمان نیز محسوب می شود، جهت صدور حکم به رئیس جمهور معرفی می کند. دوره تصدی هیأت رئیسه سه سال است.

۵-۳-۲. ارتباط با دولت

ارتباط سازمان نظام مهندسی معدن با بدنه دولت در ابعاد زیر می باشد:

الف- تشکیل سازمان برای اولین مرتبه و برگزاری انتخابات دوره بعدی

اولین دوره انتخابات هیأت مدیره سازمانهای استان توسط وزارت صنایع و معادن برگزار می شود.

ب- تشکیل شورای انتظامی

هر سازمان استان دارای یک شورای انتظامی متشکل از یک نفر حقوقدان به معرفی رئیس کل دادگستری استان و دو نفر از اعضاء که به معرفی هیأت مدیره و با حکم شورای مرکزی سازمان نظام مهندسی معدن برای مدت سه سال منصوب می شوند. شورای انتظامی نظام مهندسی از چهار نفر عضو سازمان که دو نفر آن توسط وزیر صنایع و معادن و دو نفر دیگر توسط شورای مرکزی سازمان معرفی می شوند و یک نفر حقوقدان با معرفی ریاست قوه قضائیه تشکیل می شود.

صفحه 122 از 178	استانداردهای تولید و توسعه نرم افزار	پروژه تدوین طرح جامع نظام مهندسی و استانداردهای تولید و توسعه نرم افزار
تاریخ تهیه: ۱۳۸۵/۵/۱۲	گزارش نهایی	NMTN3.Appx-2.doc

ج- عمومی

- هیأت عمومی سازمان هر سال یک بار یک جلسه عادی با حضور نماینده وزیر صنایع و معادن خواهد داشت و اولین جلسه عادی آن پس از انتخاب و آغاز به کار هیأت مدیره سازمانهای استان در حداقل پنج استان کشور به دعوت وزارت صنایع و معادن و جلسات بعد به دعوت شورای مرکزی نظام مهندسی معدن، تشکیل می شود.
- شورای مرکزی مرکب از یازده نفر و در مرکز کشور تشکیل می شود، از این تعداد هفت نفر را هیأت عمومی از میان اعضای خود معرفی و چهار نفر باقیمانده را وزیر صنایع و معادن از میان هشت نفر که توسط هیأت عمومی پیشنهاد شده اند، تعیین می کند. اعضای این شورا با رعایت شرایط مندرج در این قانون، با حکم وزیر صنایع و معادن برای مدت سه سال از تاریخ صدور حکم منصوب می شوند.
- همکاری با مراکز تحقیقاتی و علمی و آموزشی داخلی و خارجی و ارائه مشورت های لازم در زمینه تهیه مواد درسی و محتوای آموزش علوم و فنون مهندسی در سطوح مختلف به وزارتخانه های آموزش و پرورش و علوم، تحقیقات و فناوری.
- همکاری با وزارت صنایع و معادن در زمینه تدوین، مقررات و استانداردهای معدنی.
- همکاری با وزارت کار و امور اجتماعی در زمینه ارتقای سطح مهارت کارگران شاغل در فعالیتهای معدنی و تعیین استاندارد مهارت و کنترل آن.
- وزارت صنایع و معادن مجاز است ضمن بررسی عملکرد سازمانهای استان و گزارش شورای مرکزی در خصوص چگونگی ادامه کار آن سازمان، توصیه های لازم را به شورای مرکزی بنماید و در صورتی که به دلیل انحراف از اهداف سازمان، انحلال هیأت مدیره هر یک از سازمانهای استان را لازم بداند، موضوع را در هیأت مرکب از وزیران صنایع و معادن و دادگستری و رئیس سازمان مطرح کند.
- وزارتخانه ها، مؤسسات دولتی، نهادها، نیروهای نظامی و انتظامی، شرکتهای دولتی و شهرداریها می توانند در ارجاع امور کارشناسی با رعایت آیین نامه

صفحه 123 از 178	پروژه تدوین طرح جامع نظام مهندسی و استانداردهای تولید و توسعه نرم افزار	
تاریخ تهیه: ۱۳۸۵/۵/۱۲	گزارش نهایی	NMTN3.Appx-2.doc

خاصی که به پیشنهاد مشترک وزارت صنایع و معادن و وزارت دادگستری به تصویب هیأت وزیران می‌رسد، همانند کارشناسان رسمی دادگستری از اعضای سازمان دارای پروانه اشتغال که به وسیله سازمان استان معرفی می‌شود، استفاده کنند.

۶-۳-۲. بودجه

هزینه‌های ارکان سازمان از محل حق عضویت‌های پرداختی اعضاء کمک اعطایی دولت و نهادها و اشخاص حقیقی و حقوقی، دریافت بهای ارائه خدمات پژوهشی، فنی و آموزشی و فروش نشریات و سایر مواد کمک آموزشی و مهندسی و درصدی از حق‌الزحمه دریافتی اعضاء بابت ارائه خدمات مهندسی ارجاع شده از طرف سازمان تأمین می‌شود. همچنین سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور مکلف شده است تا حصول خودکفایی، معادل سه درصد از درآمدهای وزارت صنایع و معادن از محل حقوق دولتی بهره‌برداری از معادن را براساس ردیفی که به همین منظور در بودجه سنواتی پیش‌بینی می‌گردد، در اختیار آن وزارت قرار دهد تا صرف کمک به سازمان نظام مهندسی معدن برای انجام وظایف قانونی خود گردد.

صفحه 124 از 178	پروژه تدوین طرح جامع نظام مهندسی و استانداردهای تولید و توسعه نرم‌افزار	
تاریخ تهیه: ۱۳۸۵/۵/۱۲	گزارش نهایی	NMTN3.Appx-2.doc

۲-۴. نظام پرستاری

نظام پرستاری، یکی دیگر از نظام‌هایی است که با تصویب مجلس شورای اسلامی فعالیت خود را آغاز نموده است. در ادامه ضمن بررسی تاریخچه، تعریف و دامنه فعالیت این سازمان، اهداف و وظایف اصلی، ارکان و تشکیلات، نحوه ارتباط با دولت و تامین بودجه آورده شده است.

۲-۴-۱. تاریخچه

با تصویب قانون تشکیل نظام پرستاری توسط مجلس شورای اسلامی و تایید آن توسط شورای نگهبان در سال ۱۳۸۰، نظام پرستاری تشکیل و شروع به فعالیت نموده است.

۲-۴-۲. تعریف

سازمان نظام پرستاری جمهوری اسلامی ایران، سازمانی است مستقل دارای شخصیت حقوقی که به منظور تحقق بخشیدن به اهداف و وظایف سازمان تشکیل می‌شود. کلیه اتباع ایرانی پرستار، بهیار، کاردان اتاق عمل، کاردان هوشبری و رده‌های وابسته پرستاری می‌توانند عضو سازمان باشند.

۲-۴-۳. هدف و وظایف اصلی

در قانون تشکیل سازمان نظام پرستاری، اهداف سازمان به صورت زیر برشمرده شده است^۹:

- تلاش در جهت اصلاح، رشد و تعالی حرفه پرستاری
- تلاش برای حفظ حقوق پرستاران و مردم در قبال خدمات پرستاری
- کوشش در جهت برقراری، حفظ و حمایت از حقوق مادی، معنوی و صنفی پرستاران

صفحه 125 از 178	استانداردهای تولید و توسعه نرم افزار	NMTN3.Appx-2.doc
تاریخ تهیه: ۱۳۸۵/۵/۱۲	گزارش نهایی	

- تلاش به منظور ارتقاء سطح دانش و مهارت و آموزش حین خدمت پرستاران
- آشنا ساختن جامعه نسبت به وظایف و نوع خدمات پرستاران
- تلاش در جهت اجرای موازین و ارزش های اسلامی در بخش پرستاری
- کوشش به منظور اجرای صحیح و دقیق مقررات و اخلاق امور پزشکی در بخش پرستاری
- همکاری با سازمانها و مؤسسات قانونی در کشور و در مجامع بین المللی

همچنین در همین قانون به وظایف اصلی سازمان نظام پزشکی اشاره شده است که عبارتند از¹⁰:

- همکاری در تهیه و تعیین استانداردهای آموزشی سطوح مختلف پرستاری
- همکاری در تعیین تعداد و نحوه پذیرش دانشجویان پرستاری در دانشگاههای کشور
- همکاری در تعیین استانداردهای خدمات و شرح وظایف رده های مختلف پرستاری

۴-۲. ارکان و تشکیلات

قانون نظام پرستاری¹¹ ارکان و واحدهای تابع سازمان را بصورت زیر معرفی کرده است:

الف- شورای عالی

اعضای شورای عالی عبارتند از بیست و پنج نفر عضو اصلی و پنج نفر عضو علی البدل از کادر پرستاری که هجده نفر از آنها با رای اکثریت مجمع نمایندگان هیاتهای مدیره شهرستانها انتخاب شده و بقیه از طرف چند نهاد و ارگان دولتی دیگر معرفی می گردند.

یک نفر نماینده به معرفی کمیسیون بهداشت و درمان و انتخاب مجلس شورای اسلامی (به عنوان ناظر) و دو نفر پرستار به انتخاب وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، یک نفر پرستار نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران به انتخاب ستاد فرماندهی کل قوا و نماینده ای به معرفی سازمان پزشکی قانونی کشور.

صفحه 126 از 178	استانداردهای تولید و توسعه نرم افزار	
تاریخ تهیه: ۱۳۸۵/۵/۱۲	گزارش نهایی	NMTN3.Appx-2.doc

ب- رئیس کل

رئیس کل سازمان که مسؤولیت اجرای مصوبات شورای عالی و اداره امور سازمان را برعهده دارد یک نفر پرستار و عضو شورای عالی سازمان با حداقل مدرک کارشناسی با رای اکثریت مطلق اعضاء به مدت چهار سال انتخاب می شود.

ج- هیات مدیره

در شهرستانهایی که حداقل تعداد مشمولان عضویت در سازمان در آن حداقل ۲۰۰ نفر باشند با حداقل (یک پنجم آنان کارشناس پرستاری و بالاتر)، هیات مدیره شهرستان تشکیل خواهد شد.

د- دبیرخانه شورای عالی

دبیرخانه سازمان نظام پرستاری، در سازمان مرکزی که در تهران است مستقر می باشد.

ه- کمیسیون های داخلی و هیاتهای کارشناسی رسیدگی به تخلفات

۵-۴-۲. ارتباط با دولت

ارتباط نظام مهندسی پرستاری با بدنه دولت در ابعاد زیر می باشد:

الف- تشکیل شورای عالی

- از بیست و پنج نفر عضو شورای عالی نظام پرستاری، یک نفر نماینده به معرفی کمیسیون بهداشت و درمان و انتخاب مجلس شورای اسلامی (به عنوان ناظر) و دو نفر پرستار به انتخاب وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، یک نفر پرستار نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران به انتخاب ستاد فرماندهی کل قوا و نماینده ای از سازمان پزشکی قانونی کشور، معرفی می شوند.
- وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و معاونین ایشان و همچنین مدیرکل پرستاری وزارتخانه می توانند در جلسات شورای عالی بدون حق رای شرکت و اظهار نظر نمایند.

صفحه 127 از 178	پروژه تدوین طرح جامع نظام مهندسی و استانداردهای تولید و توسعه نرم‌افزار	
تاریخ تهیه: ۱۳۸۵/۵/۱۲	گزارش نهایی	NMTN3.Appx-2.doc

ب- تشکیل سازمان برای اولین مرتبه و برگزاری انتخابات دوره بعدی

- انتخابات برای اولین دوره حداکثر سه ماه پس از تصویب قانون با اعلام وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، و برای دوره‌های بعد سه ماه قبل از اتمام هر دوره با اعلام رئیس کل سازمان که همزمان با تشکیل هیات مرکزی نظارت بر انتخابات انجام خواهد شد.
- ترکیب هیات مرکزی نظارت بر انتخابات که برای مدت چهار سال انتخاب می‌گردند به شرح زیر خواهد بود:
 - دو نفر به انتخاب وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
 - دونفر نماینده به عنوان ناظر با معرفی کمیسیون بهداشت و درمان و انتخاب مجلس شورای اسلامی
 - یک نفر نماینده وزارت کشور
 - یک نفر نماینده دادستان کل کشور به عنوان ناظر
 - دونفر نماینده سازمان نظام پزشکی

ج- عمومی

- کلیه موارد تخلف و مجازات‌های اعضای سازمان، و توسط هیات‌های بدوی و عالی انتظامی سازمان نظام پزشکی تعیین خواهد شد.

۶-۴-۲. بودجه

طبق قانون نظام پرستاری، بودجه سازمان نظام پرستاری از محل حق عضویت اعضا، هدایا و کمک‌های اشخاص حقیقی و حقوقی تامین می‌گردد.

صفحه 128 از 178	پروژه تدوین طرح جامع نظام مهندسی و استانداردهای تولید و توسعه نرم افزار	
تاریخ تهیه: ۱۳۸۵/۵/۱۲	گزارش نهایی	NMTN3.Appx-2.doc

۲-۵. نظام مهندسی کشاورزی و منابع طبیعی

نظام مهندسی کشاورزی و منابع طبیعی، یکی دیگر از نظام‌هایی است که با تصویب مجلس شورای اسلامی فعالیت خود را آغاز نموده است. در ادامه ضمن بررسی تاریخچه، تعریف و دامنه فعالیت این سازمان، اهداف و وظایف اصلی، ارکان و تشکیلات، نحوه ارتباط با دولت و تامین بودجه آورده شده است.

۲-۵-۱. تاریخچه

با تصویب قانون تشکیل نظام مهندسی کشاورزی و منابع طبیعی توسط مجلس شورای اسلامی و تایید آن توسط شورای نگهبان در سال ۱۳۸۰، نظام مهندسی کشاورزی و منابع طبیعی تشکیل و شروع به فعالیت نموده است.

۲-۵-۲. تعریف

کشاورزی و منابع طبیعی عبارت است از بهره‌برداری از آب و زمین به منظور تولید محصولات گیاهی و حیوانی (از قبیل: زراعت، باغداری، درختکاری مثمر و غیر مثمر، جنگلداری، جنگلکاری، مرتعداری، بیابان‌زدایی، دامداری، شیلات، آبزیان، پرورش طیور، زنبور عسل و کرم ابریشم).

نظام مهندسی کشاورزی و منابع طبیعی عبارت است از مجموعه قوانین، مقررات، آیین‌نامه‌ها، استانداردها، تشکلهای مهندسی، حرفه‌ای و صنفی که در جهت رسیدن به اهداف زیر تدوین و به مورد اجرا گذاشته شده است.

سازمان نظام مهندسی کشاورزی و منابع طبیعی، سازمانی است غیردولتی با استقلال مالی و شخصیت حقوقی مستقل که کلیه اتباع ایرانی فارغ‌التحصیل دوره‌های مهندسی کشاورزی و منابع طبیعی و رشته‌های مرتبط، حق عضویت در آن را دارا هستند.

۲-۵-۳. هدف و وظایف اصلی

در قانون تشکیل سازمان نظام مهندسی کشاورزی و منابع طبیعی، اهداف سازمان به صورت زیر برشمرده شده است:

- ارتقای سطح دانش، گسترش فناوری جدید در رشته کشاورزی و رشته‌های مرتبط

صفحه 129 از 178	پروژه تدوین طرح جامع نظام مهندسی و استانداردهای تولید و توسعه نرم‌افزار	
تاریخ تهیه: ۱۳۸۵/۵/۱۲	گزارش نهایی	NMTN3.Appx-2.doc

- حفظ و پایداری محیط زیست و منابع پایه تجدیدشونده (آب و خاک، دام و طیور، آیزیان، جنگل و مرتع) به‌منظور دستیابی به توسعه پایدار
- افزایش کمی و کیفی تولیدات بخش کشاورزی
- حفظ و حمایت از حقوق صنفی مهندسین کشاورزی در برابر اشخاص حقیقی و حقوقی
- نظارت بر حسن اجرای وظایف فنی و حرفه‌ای اعضای سازمان
- حفظ و حمایت از حقوق اشخاصی که به نحوی از خدمات حرفه‌ای مهندسین کشاورزی بهره‌مند می‌شوند.
- حمایت از تشکل‌های صنفی و تولیدی بخش
- ساماندهی امر اشتغال مهندسین کشاورزی و منابع طبیعی
- همکاری برای تعیین، تنظیم و اجرای صحیح تعرفه‌های خدمات امور کشاورزی و منابع طبیعی
- تدوین دستورالعمل‌ها و ضوابط خاص صنفی و حرفه‌ای

همچنین در همین قانون به وظایف اصلی سازمان نظام پزشکی اشاره شده است که عبارتند از¹²:

- همکاری برای تعیین، تنظیم و اجرای صحیح تعرفه‌های خدمات امور کشاورزی و منابع طبیعی
- تدوین دستورالعمل‌ها و ضوابط خاص صنفی و حرفه‌ای

۴-۵-۲. ارکان و تشکیلات

قانون تاسیس نظام مهندسی کشاورزی و منابع طبیعی¹³ ارکان و واحدهای تابع سازمان را بصورت زیر معرفی کرده است:

12 . ماده ۵

13 . ماده ۵

صفحه 130 از 178	پروژه تدوین طرح جامع نظام مهندسی و استانداردهای تولید و توسعه نرم‌افزار	
تاریخ تهیه: ۱۳۸۵/۵/۱۲	گزارش نهایی	NMTN3.Appx-2.doc

الف- شورای مرکزی

شورای مرکزی به عنوان بالاترین مرجع تصمیم‌گیری سازمان است که متشکل از پانزده نفر اعضای انتخابی و انتصابی می‌باشد.

ب- شورای استانی - شعبه استانی

این شورا متشکل از ۱۱ نفر عضو انتخابی و انتصابی می‌باشد.

ج- مجامع عمومی

مجمع عمومی استان از اجتماع اعضای آن تشکیل می‌شود و کلیه اشخاص حقیقی که طبق ضوابط مصوب به عضویت سازمان پذیرفته می‌شوند، با شرایط مساوی عضویت مجمع عمومی را دارا بوده و در جلسات دارای حق رای و مشارکت در تصمیم‌گیری‌ها می‌باشند.

د- هیات انتظامی

به منظور رسیدگی به تخلفات صنفی و حرفه‌ای شاغلان حرفه مهندسی کشاورزی هیأت‌های بدوی انتظامی در استان‌ها و هیأت عالی انتظامی در محل سازمان مرکزی تشکیل می‌شود.

۵-۵-۲. ارتباط با دولت

ارتباط سازمان نظام مهندسی کشاورزی با بدنه دولت در ابعاد زیر می‌باشد:

الف- تعیین رئیس سازمان

رئیس سازمان که مسئولیت اجرای مصوبات شورای مرکزی را به نمایندگی سازمان در مراجع ملی و بین‌المللی بر عهده دارد از بین سه نفر از اعضای شورای مرکزی که بیشترین رای را کسب کنند توسط وزیر جهاد کشاورزی برای صدور حکم به رئیس جمهور معرفی می‌شود.

صفحه 131 از 178	استانداردهای تولید و توسعه نرم‌افزار	پروژه تدوین طرح جامع نظام مهندسی و استانداردهای تولید و توسعه نرم‌افزار
تاریخ تهیه: ۱۳۸۵/۵/۱۲	گزارش نهایی	NMTN3.Appx-2.doc

ب- تشکیل شورای مرکزی سازمان برای اولین مرتبه و برگزاری انتخابات دوره بعدی

تشکیل اولین شورای مرکزی حداکثر سه ماه پس از تشکیل شوراهای استانی توسط وزارت جهاد کشاورزی از طریق تشکیل مجمع عمومی نمایندگان شوراهای استانی، انتخابات عمومی برای انتخاب اعضای اولین شورای مرکزی صورت می‌گیرد.

شروع فعالیت‌های دوره‌های بعدی نظام مهندسی کشاورزی بلافاصله پس از پایان دوره قبلی می‌باشد و چنانچه دوره تشریفات انتخابات دوره بعد به نحوی از انحاء پایان نیافته باشد، ارکان سازمان دوره قبلی تا تایید انتخابات جدید به فعالیت خود ادامه خواهند داد و مبدأ شروع کار دوره جدید از تاریخ تایید انتخابات خواهد بود.

ج- تشکیل شورای مرکزی

اعضای انتصابی شورای مرکزی عبارتند از:

- دو نفر نماینده وزارت جهاد کشاورزی با معرفی وزیر جهاد کشاورزی
- یک نفر متخصص کشاورزی با معرفی رئیس سازمان حفاظت محیط زیست به عنوان نماینده ایشان
- یک نفر متخصص آبیاری با معرفی وزیر نیرو به عنوان نماینده ایشان
- یک نفر متخصص کشاورزی با معرفی رئیس سازمان حفاظت محیط زیست به عنوان نماینده ایشان
- ده نفر از متخصصین کشاورزی صاحب نظر در رشته‌های مختلف علوم کشاورزی و منابع طبیعی به انتخاب اکثریت آرای مجمع نمایندگان شوراهای استانی به عنوان اعضای اصلی و چهار نفر به عنوان اعضای علی‌البدل

د- تشکیل شورای استانی

- مدت فعالیت هر دوره شوراهای استانی چهار سال تمام می‌باشد.
- وزیر جهاد کشاورزی با پیشنهاد شورای استان حکم رئیس شورای استان را صادر می‌کند.
- همچنین اعضای انتصابی شورای استانی عبارتند از:
 - دو نفر نماینده از سازمان جهاد کشاورزی استان با معرفی رئیس سازمان جهاد کشاورزی استان

صفحه 132 از 178	استانداردهای تولید و توسعه نرم افزار	پروژه تدوین طرح جامع نظام مهندسی و استانداردهای تولید و توسعه نرم افزار
تاریخ تهیه: ۱۳۸۵/۵/۱۲	گزارش نهایی	NMTN3.Appx-2.doc

- مدیر کل حفاظت محیط زیست استان یا نماینده نام‌الاختیار ایشان
- یک نفر از اعضای هیات علمی دانشکده کشاورزی یا منابع طبیعی مرکز استان وابسته به وزارت علوم، تحقیقات و فناوری به پیشنهاد وزیر علوم، تحقیقات و فناوری

ه- تشکیل هیات‌های انتظامی

هیأت‌های بدوی انتظامی در استان‌ها متشکل از پنج نفر برای مدت چهار سال به شرح زیر تشکیل می‌شود:

- رئیس شورای استانی.
- یک نفر قاضی با ابلاغ رئیس قوه قضائیه
- رئیس سازمان جهاد کشاورزی استان
- دو نفر مهندس کشاورزی از اعضای سازمان با حداقل (۱۰) سال سابقه کار در بخش کشاورزی با معرفی شورای استانی

همچنین هیأت عالی انتظامی در مرکز متشکل از هفت نفر به مدت چهار سال به شرح زیر تشکیل می‌شود:

- رئیس سازمان.
- یک نفر قاضی با ابلاغ رئیس قوه قضائیه
- یک نفر مهندس کشاورزی باتجربه به انتخاب و معرفی وزیر جهاد کشاورزی
- یک نفر از هیأت علمی دانشگاه‌های کشاورزی و منابع طبیعی به معرفی وزیر علوم، تحقیقات و فناوری
- سه نفر مهندس کشاورزی باتجربه عضو سازمان به انتخاب و معرفی شورای مرکزی با حداقل (۱۰) سال سابقه کار در بخش کشاورزی.

۶-۵-۲. بودجه

اعتبارات مورد نیاز برای اجرای این قانون از محل‌های زیر تامین می‌شود:

- حق عضویت پرداختی از سوی اعضاء
- هدایا و کمک‌های اشخاص حقیقی و حقوقی

صفحه 133 از ۱۷۸	پروژه تدوین طرح جامع نظام مهندسی و استانداردهای تولید و توسعه نرم افزار	
تاریخ تهیه: ۱۳۸۵/۵/۱۲	گزارش نهایی	NMTN3.Appx-2.doc

- کمک‌های اعطایی دولت
- صندوق مشترک سازمان‌های استان
- دریافت بهای ارائه خدمات پژوهشی، فنی و آموزشی
- درصدی از حق الزحمه دریافتی اعضاء بابت ارائه خدمات مهندسی ارجاع شده از طرف سازمان

صفحه 134 از 178	پروژه تدوین طرح جامع نظام مهندسی و استانداردهای تولید و توسعه نرم افزار	
تاریخ تهیه: ۱۳۸۵/۵/۱۲	گزارش نهایی	NMTN3.Appx-2.doc

۳. جمع بندی و تحلیل

در این فصل به ارایه یک جمع بندی و تحلیل کلی از بررسی و مقایسه نظام های مشابه داخلی پرداخته شده است. نتایج قید شده در این فصل، برگرفته از بررسی سوابق مندرج در فصول قبلی می باشد.

۳-۱. اجزاء و عناصر اصلی تشکیل دهنده نظام

بررسی نظام های مشابه نشان می دهد که هر یک از نظام ها دارای اجزاء و عناصر مشخصی می باشند. در جدول زیر اجزاء شناسایی شده و تعامل آن با نظام های مشابه داخلی نشان داده شده است.

اجزاء	نظام های مشابه			
	پزشکی	مهندسی و کنترل ساختمان	مهندسی معدن	پرستاری و مهندسی کشاورزی و منابع طبیعی
مدیریت	✓	✓	✓	✓
تدوین معیارها و ضوابط	✓	✓	✓	✓
شناسایی	✓	✓	✓	✓
داوری	✓	✓	✓	✓
تنظیم بازار	✓	✓		✓
تشخیص صلاحیت		✓		
کنترل ظرفیت		✓		
ارجاع کار				
ارزیابی				

صفحه 135 از 178	پروژه تدوین طرح جامع نظام مهندسی و استانداردهای تولید و توسعه نرم افزار	
تاریخ تهیه: ۱۳۸۵/۵/۱۲	گزارش نهایی	NMTN3.Appx-2.doc

۲-۳. ارتباط با دولت

کلیه نظام‌ها با حمایت و پشتیبانی دولت بوجود آمده‌اند و دولت بصورت مستقیم یا غیر مستقیم بر عملکرد آنها نظارت می‌کند. در جدول زیر دایله ارتباط نظام‌های مشابه با دولت نشان داده شده است.

ردیف	عنوان	پزشکی	مهندسی و کنترل ساختمان	معدن	پرستاری	کشاورزی و منابع طبیعی
۱	تشکیل سازمان برای اولین مرتبه	✓	✓	✓	✓	✓
۲	برگزاری انتخابات	✓	✓	✓	✓	✓
۳	نظارت عالی	✓	✓	✓	✓	✓
۴	تشکیل هیئت‌های (بدوی و عالی) انتظامی	✓	✓	✓		✓
۵	ارایه خدمات کارشناسی فنی		✓	✓		

صفحه 136 از 178	پروژه تدوین طرح جامع نظام مهندسی و استانداردهای تولید و توسعه نرم افزار	
تاریخ تهیه: ۱۳۸۵/۵/۱۲	گزارش نهایی	NMTN3.Appx-2.doc

هر یک از نظام‌ها دارای یک حامی در پیکره اصلی دولت می‌باشد که در جدول زیر نشان داده شده است:

ردیف	نظام	حامی دولتی
۱	پزشکی	وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
۲	مهندسی و کنترل ساختمان	وزارت مسکن و شهرسازی
۳	مهندسی معدن	وزارت صنایع و معادن
۴	پرستاری	وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
۵	مهندسی کشاورزی و منابع طبیعی	وزارت جهاد کشاورزی

۳-۳. اهداف و وظایف اصلی

- بطور کلی می‌توان گفت که عامل اصلی تشکیل نظام‌ها دو چیز بوده است:
- استفاده از یک بازوی غیر دولتی برای پیشبرد اهداف و سیاستهای کلان
 - حمایت از فارغ‌التحصیلان و شاغلان مربوطه
- با اینحال در قانون تاسیس هر نظام، سلسله‌ای از اهداف ذکر شده است که عمده‌ترین آنها عبارتند از:
- نظم‌بخشی به امور مربوطه
 - حفظ حقوق شاغلان و مخاطبان آنها نسبت به یکدیگر
 - ارتقاء سطح دانش، مهارت و آموزش شاغلان حرفه

صفحه 137 از 178	پروژه تدوین طرح جامع نظام مهندسی و استانداردهای تولید و توسعه نرم افزار	
تاریخ تهیه: ۱۳۸۵/۵/۱۲	گزارش نهایی	NMTN3.Appx-2.doc

در جدول زیر سایر اهداف تشکیل نظام‌های یاد شده آورده شده است.

کشاورزی و منابع طبیعی	پرستاری	معدن	مهندسی و کنترل ساختمان	پزشکی	عنوان	ردیف
✓	✓	✓	✓	✓	ارتقاء سطح دانش و مهارت	۱
	✓	✓	✓	✓	ارتقاء سطح خدمات	۲
	✓			✓	حفظ و حمایت حقوق شاغلین	۳
	✓			✓	حفظ و حمایت حقوق مخاطبین	۴
		✓	✓		ترویج استانداردها و قوانین بخش در جامع	۵
	✓				اطلاع‌رسانی از حقوق حرفه	۶

برای نیل به اهداف نظام‌ها، هر یک از سازمان‌ها دارای یکسری وظایف پایه‌ای هستند که عمده‌ترین آنها عبارتند از:

- تدوین قوانین و مقررات خاص صنفی
- نظارت بر عملکرد شاغلین حرفه
- رسیدگی به تخلفات صنفی و حرفه‌ای
- تعیین تعرفه و قیمت‌گذاری خدمات

صفحه 138 از 178	پروژه تدوین طرح جامع نظام مهندسی و استانداردهای تولید و توسعه نرم افزار	
تاریخ تهیه: ۱۳۸۵/۵/۱۲	گزارش نهایی	NMTN3.Appx-2.doc

در جدول زیر سایر پرداخت‌کنندگی وظایف اصلی در نظام‌های یاد شده آورده شده است.

ردیف	عنوان	پزشکی	مهندسی و کنترل ساختمان	معدن	پرستاری	کشاورزی و منابع طبیعی
۱	تدوین قوانین و مقررات خاص صنفی	✓	✓	✓	✓	✓
۲	نظارت بر عملکرد شاغلین حرفه	✓	✓	✓	✓	✓
۳	رسیدگی به تخلفات صنفی و حرفه‌ای	✓		✓	✓	✓
۴	تعیین تعرفه و قیمت‌گذاری خدمات	✓	✓	✓		
۵	ارزشیابی و تشخیص صلاحیت شاغلین		✓	✓		✓
۶	بازآموزی و نوآموزی شاغلین حرفه	✓				
۷	تعیین ظرفیت اشتغال شاغلین		✓			
۸	همکاری در تعیین تعداد و نحوه پذیرش دانشجویان رشته				✓	
۹	تعیین استاندارد خدمات و شرح وظایف شاغلان حرفه				✓	

صفحه 139 از 178	پروژه تدوین طرح جامع نظام مهندسی و استانداردهای تولید و توسعه نرم افزار	
تاریخ تهیه: ۱۳۸۵/۵/۱۲	گزارش نهایی	NMTN3.Appx-2.doc

۳-۴. ساختار و تشکیلات

هر یک از نظام‌ها دارای تشکیلات و ارکانی هستند که در قالب یک سازمان مستقل مشغول به فعالیت هستند. ساختار اصلی ای سازمانها در جدول زیر نشان داده شده است.

ردیف	عنوان	پزشکی	مهندسی و کنترل ساختمان	معدن	پرستاری	کشاورزی و منابع طبیعی
۱	شورایعالی (شورای مرکزی)	✓	✓	✓	✓	✓
۲	سازمان‌های استانی	✓	✓	✓		✓
۳	شوراها یا هیئت‌های (بدوی و عالی) انتظامی	✓	✓	✓		✓
۴	کمیسیون‌های مشورتی	✓				
۵	صندوق تعاون و رفاه	✓				

صفحه 140 از 178	پروژه تدوین طرح جامع نظام مهندسی و استانداردهای تولید و توسعه نرم افزار	
تاریخ تهیه: ۱۳۸۵/۵/۱۲	گزارش نهایی	NMTN3.Appx-2.doc

۵-۳. تامین بودجه

هر یک از سازمانهای یاد شده به روشهای گوناگونی به تامین بودجه مورد نیاز خود می پردازند که در جدول زیر راه حل های تامین بودجه آنها نشان داده شده است.

ردیف	عنوان	پزشکی	مهندسی و کنترل ساختمان	معدن	پرستاری	کشاورزی و منابع طبیعی
۱	حق عضویت اعضا	✓	✓	✓	✓	✓
۲	هدایا و کمک های اشخاص	✓	✓	✓	✓	✓
۳	حق الزحمه ارایه خدمات		✓	✓		✓
۴	کمک های وزارتخانه مطبوع از محل اعتبارات خاص		✓	✓		✓
۵	فروش نشریات و سایر	✓	✓			
۶	بودجه عمومی کشور	✓				